

Tnout teď do stromů znamená brát domov živé přírodě. Vegetační klid končí, s kácením a prořezáváním počkejte na pozdní podzim

15.3.2024 - | Ministerstvo životního prostředí ČR

Fenologické předjaří začalo podle ČHMÚ letos dokonce už s pětítýdenním předstihem, v návaznosti na ně přišel i včasný nástup vegetační sezony.

V závislosti na nadmořské výšce místa a další charakteristiky konkrétních lokalit po celé České republice se stromy a keře připravují na rozkvět i olistění a ptáci začínají hnízdit. Krátí se tím čas přirozeného útlumu fyziologických a ekologických funkcí dřevin, který obvykle trvá zhruba od začátku listopadu do konce března. Kácení, pokud je opravdu nutné, proto raději odložte až na pozdní podzim.

Mnohé stromy slouží pilným opylovačům, poskytují úkryt i domov hmyzu, ptactvu i dalším živočichům. S každým pokáceným stromem o ně přicházejí. V souladu s ustanovením vyhlášky č. 189/2013 Sb., o ochraně dřevin a povolování jejich kácení, by mělo být kácení prováděno zpravidla v období jejich vegetačního klidu. Proto by obce, správci komunikací i všichni, kteří mají v plánu kácení dřevin v letošním roce, měli tyto plány přehodnotit tak, aby nedocházelo ke zbytečným škodám na životním prostředí.

Připomínáme, že stromy i keře v krajině, ve městech a obcích mají svou nezastupitelnou roli, ať už retenční, protierozní, protihlukovou nebo při adaptaci na probíhající klimatickou změnu zejména ochlazováním prostředí sídel. Dřeviny snižují prašnost a hluk, produkují kyslík, a jsou velmi důležité pro ochranu biodiverzity. I pokud jsou pokácené stromy nahrazeny novými výsadbami, trvá desetiletí, než se poskytování životodárných funkcí opět obnoví, přitom v podmínkách měnícího se klimatu je péče o nově vysazené stromy obtížná a mnohé nepřežijí. V sídlech se nám pak o to více při letních vedrech rozpalují ulice i budovy a chybí tolik potřebný stín. Z měst se stávají tzv. tepelné ostrovy, jejichž průměrná teplota je o několik stupňů vyšší než v okolní volné krajině. Obecným zájmem tedy je, aby se ke kácení přistupovalo s respektem a jen v nezbytném případě.

"Představme si jeden stoletý listnatý strom, ať už buk, dub, lípu nebo javor vysoký alespoň 25 metrů s šířkou koruny kolem 12 metrů. Celková asimilační plocha zhruba 600 000 listů představuje dvě fotbalová hřiště. Když bychom jeho funkce měli okamžitě nahradit novými stromy, museli bychom jich vysadit dva tisíce. Proto je důležité o vzrostlé stromy v intravilánech i ve volné krajině odborně pečovat. Jejich perspektivu tím prodloužíme o desítky let a novými výsadbami nemusíme nahrazovat, ale rozšiřovat zelené plochy. Pokud se vám podařilo nové stromy vysadit, nezapomeňte se pochlubit a zaregistrovat na www.sazimebudoucnost.cz. Každý strom se počítá," dodává **Miroslav Kundra**, **zakladatel iniciativy Nadace Partnerství - Sázíme budoucnost**. Ta aktuálně hlásí přes 4,3 milionu stromů, kterých za posledních pět let přibýlo do polí a měst. Zmapovali to odborníci z iniciativy Sázíme budoucnost, která právě před 5 lety vznikla na podporu ozdravení české krajiny a zvýšení její odolnosti na zhoršující se dopady změny klimatu.

„Ministerstvo životního prostředí podporuje výsadbu i finančně. Vyhlašujeme pravidelně výzvy z Operačního programu Životní prostředí či z Národního programu Životní prostředí, které měly velký úspěch. Připravili jsme proto také grantové schéma, kdy jsme dotace převedli na Nadaci Partnerství, která finančně dále podporuje výsadbu,“ uvedl **ministr životního prostředí Petr Hladík (KDU-ČSL)**.

Snahou Ministerstva životního prostředí je ochranu stávající zeleně posílit i legislativně. V zákoně o ochraně přírody a krajiny MŽP chystá úpravu, díky které ve městech a obcích dojde ke zrovnoprávnění stromořadí s technickými sítěmi. *„Stromy tak budou mít své ochranné pásmo stejně jako elektrické vedení, vodovod nebo plynovod. Zároveň bude platit pravidlo kompenzací pro stavebníky, které je bude motivovat k tomu, aby stromy zbytečně nekáceli, případně aby provedli výsadbu v blízkém okolí. V nejzazším případě budou muset stavebníci pokácené dřeviny finančně kompenzovat. Získané prostředky budou obce moci použít na zajištění péče o stávající stromy či novou výsadbu,“* vysvětluje ministr Hladík s tím, že podobný princip funguje například v Rakousku. V rozhodování o kácení stromořadí by podle chystané novely měla být zachována jednoduchá hierarchie priorit. V první řadě by měla být stromořadí zachována a nekácena, pokud to nelze, pak by měly být stromy s náležitou péčí nahrazovány v daném místě, případně v jiné vhodné lokalitě.

Zároveň MŽP poslalo do legislativního procesu návrh novely zákona o ochraně zemědělského půdního fondu, která usnadní výsadbu stromořadí na zemědělské půdě. *„Krajinné prvky, jako jsou třeba stromořadí, mají pozitivní vliv na odolnost krajiny vůči působení eroze. Aktuálně musejí zemědělci, kteří chtějí vysadit stromy, platit za vynětí půdy ze zemědělského půdního fondu. Tuto bariéru chceme v novele zákona odstranit a podpořit tak realizaci krajinných prvků a přispět k obnově pestrosti zemědělské krajiny,“* uzavírá ministr.

Důležité informace k obecné ochraně dřevin:

Zákon 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny

Vyhláška 189/2013 Sb. o ochraně dřevin a povolování jejich kácení ve znění vyhlášky č. 222/2014 Sb.

V případě, že se člověk setká s nepovoleným nebo bezdůvodným kácením stromů, může kontaktovat přímo Českou inspekci životního prostředí.

Veronika Krejčí & Tiskové oddělení MŽP tel.: 267 122 835 nebo 267 122 534 e-mail: tiskove@mzp.cz

.V případě, že se člověk setká s nepovoleným nebo bezdůvodným kácením stromů, může kontaktovat přímo Českou inspekci životního prostředí.

https://www.mzp.cz/cz/news_20240315_Vegetacni-klid-konci-s-kacenim-a-prorezavanim-pockejte-na-pozdni-podzim